

Vertalen is schaven

Soms kom je zinnen tegen die op het oog heel eenvoudig zijn, maar waarmee je als vertaler toch heel veel kanten op kunt. Neem bijvoorbeeld onderstaande zin uit het boek dat ik momenteel vertaal. Het gaat over een vader van twee kinderen, een kleuter en een baby, die er alleen voorstaat nadat zijn vrouw in het kraambed is gestorven. De arme man kan het zo onderhand allemaal niet meer aan.

Fatherhood had become a series of negotiations he suspected he was losing.

Als ik voorzichtig een eerste vertaling intik, zie ik dat het venijn niet alleen in de staart zit, maar dat er aan álle zinsdelen wel iets te schaven valt.

1 Het vaderschap was veranderd in een reeks onderhandelingen en hij had het vermoeden dat hij niet de winnende partij zou zijn.



Ik neem de kaasschaaf ter hand en begin vol goede moed. 'Het vaderschap was veranderd in' is bij nader inzien niet mooi. Als we daar nu eens van maken: 'Het vaderschap was uitgemond in', of: 'uitgelopen op'. Als ik verder ga, stuit ik op 'een reeks onderhandelingen'. Zo staat het er letterlijk, maar als je bedenkt dat de vader elke dag voor nieuwe onderhandelingen komt te staan, en die elkaar dus almaar opvolgen, kun je ook kiezen voor 'een aaneenschakeling van onderhandelingen'. Vervolgens buig ik me over het eind van de zin: 'en hij had het vermoeden dat hij niet de winnende partij zou zijn.' Dat moet beslist korter, als ik de beknopte stijl van de auteur wil handhaven. 'Hij had het vermoeden' is sowieso niet mooi. Eens kijken wat we daarvan kunnen maken:

2 Het vaderschap was uitgemond in een aaneenschakeling van onderhandelingen die hij die niet altijd zou winnen.

Of zal ik de zin afsluiten met: 'die hij niet zou winnen', of zelfs: 'die hij nooit zou winnen'? En mag ik van *to lose* zomaar 'winnen' maken? Als ik de schrijver trouw volg en mijn 'winnen' weer inruil voor 'verliezen' krijg ik: 'die hij vermoedelijk ging verliezen', of: 'die hij waarschijnlijk ging verliezen'. Of

zal ik er kortweg 'die hij zou verliezen' van maken? Nee, want dan blijft er van *suspected* niets meer over.

Een collega van de lijst Boekvertalers spreekt het verlossende woord: 'die hij dreigde te verliezen.'

Yesss!

3 Het vaderschap was uitgelopen op een aaneenschakeling van onderhandelingen die hij dreigde te verliezen.

Nee, wacht! Die hij vréésde te verliezen! Dan zit de onzekerheid van *suspect* erin die bij de vader over het verloop van de onderhandelingen leeft.

4 Het vaderschap was uitgelopen op een aaneenschakeling van onderhandelingen die hij vreesde te verliezen.

Dat is 'm helemaal!

Zo kan één zin je als vertaler een aaneenschakeling van onderhandelingen met jezelf en je collega's bezorgen.